

Sygnatura akt I C 611/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Dorota Krawczyk

Protokolant: sekr. sąd. Anna Frankowska

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2021 r.

na rozprawie sprawy

z powództwa P. Z. – Syndyka masy upadłości W. M.

przeciwko M. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

oddala powództwo.

Sędzia SO Dorota Krawczyk

Sygn. akt I C 611/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 kwietnia 2021 roku P. Z. - Syndyk masy upadłości W. M. (M.) - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, wniósł o:

1) nakazanie pozwanej M. M. (2) (M.) wydania do masy upadłości W. M. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika nieruchomości lokalowej w postaci samodzielnego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), w budynku wielomieszkaniowym nr (...), oznaczonego jako mieszkanie numer (...), dla którego Sąd Rejonowy w Opocznie prowadzi księgę wieczystą nr (...), oraz:

2) ustalenie, że nieruchomość lokalowa w postaci samodzielnego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), w budynku wielomieszkaniowym nr (...), oznaczonego jako mieszkanie numer (...), dla którego Sąd Rejonowy w Opocznie prowadzi księgę wieczystą nr (...) stanowi składnik masy upadłości W. M. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, podlegający zbyciu w toku postępowania upadłościowego,

ewentualnie, z daleko posuniętej ostrożności procesowej tj. na wypadek uznania przez Sąd, że czynność prawna między stronami jest skuteczna, wniósł o :

3) uznanie za bezskuteczną wobec masy upadłości W. M. czynności prawnej w postaci zgodnego wniosku upadłego W. M. i pozwanej M. M. (2) o podział majątku dorobkowego, złożonego w toku postępowania prowadzonego w sprawie I C 118/19 Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb., na podstawie którego strony zgodnie wniosły o dokonanie podziału majątku dorobkowego, przez przyznanie nieruchomości lokalowej w postaci samodzielnego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. K., w budynku wielomieszkaniowym nr (...), oznaczonego jako mieszkanie numer (...), dla

którego Sąd Rejonowy w Opocznie prowadzi księgę wieczystą nr (...) na wyłączną własność pozwanej M. M. (2) bez jakichkolwiek spłat na rzecz upadłego W. M.,

4) zasądzenie od pozwanej M. M. (2) na rzecz upadłego W. M. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w upadłości obejmującej likwidację majątku, kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W pozwie powód zawarł wnioski o zabezpieczenie powództwa przez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości lokalowej w postaci samodzielnego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), w budynku wielomieszkaniowym nr (...), oznaczonego jako mieszkanie numer (...), dla którego Sąd Rejonowy w Opocznie prowadzi księgę wieczystą nr (...). W uzasadnieniu pełnomocnik powoda wskazał, że czynność prawna w postaci zgodnego wniosku stron o podział majątku dorobkowego została dokonana z pokrzywdzeniem W. M., albowiem już w chwili składania wniosku o podział był osobą niewypłacalną, a składając ów wniosek podjął jednocześnie szereg działań pogłębiających tę niewypłacalność. Pozwana natomiast otrzymała nieruchomość nieodpłatnie (bez spłat), a dodatkowo w chwili składania zgodnego wniosku o podział majątku była osobą bliską W. M. (k. 4-12).

Postanowieniem z dnia 20 maja 2021 roku Sąd dokonał zabezpieczenia roszczenia przez ustanowienie zakazu zbywania nieruchomości lokalowej w postaci samodzielnego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), w budynku wielomieszkaniowym nr (...), oznaczonego jako mieszkanie nr (...), dla którego Sąd Rejonowy w Opocznie prowadzi księgę wieczystą nr (...) (k.78).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Upadły W. M. i pozwana M. M. (2) (obecnie B.) byli właścicielami (na prawach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej) nieruchomości lokalowej w postaci samodzielnego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), w budynku wielomieszkaniowym nr (...), oznaczonego jako mieszkanie numer (...), dla którego Sąd Rejonowy w Opocznie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Na zakup nieruchomości małżonkowie W. i M. M. (2) zaciągnęli kredyt hipoteczny. W księdze wieczystej o numerze (...) wpisana jest hipoteka umowna na rzecz (...) Banku (...) S.A. w kwocie 40.000,00 zł.

(dowód: wydruk z księgi wieczystej nr (...) k. 15-22)

W dniu **24 stycznia 2019 r.** W. M. wystąpił przeciwko pozwanej M. M. (2) z pozwem o rozwód. Postępowanie w sprawie zakończyło się wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia **24 września 2019 r.** sygn. akt I C118/19 rozwiązującym związek małżeński bez orzekania o winie. Wyrok uprawomocnił się z dniem **16 października 2019 roku.**

Na dzień rozprawy w sprawie o rozwód w dniu 4 kwietnia 2019 roku W. M. pracował jako kierowca autobusów turystycznych i zarabiał netto 2343,27zł. Pozwana nie pracowała.

Strony miały na utrzymaniu dwoje małoletnich dzieci: A. lat 16 i P. lat 8 oraz 19 letniego syna.

Na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2019 roku pozwana nie wyraziła zgody na rozwód, **„ponieważ mąż ma kredyt mieszkaniowy którego nie ma z czego spłacić i ma trójkę dzieci. Mąż znalazł sobie kochankę i powiedział, że już mnie nie kocha, a ja nie mam z czego żyć”.**

Na rozprawie w dniu 4 czerwca 2019 roku pozwana oświadczyła, **że wyrazi zgodę na rozwód pod warunkiem,** że W. M. spłaci cały kredyt na mieszkanie i mieszkanie zostanie w całości przeniesione na pozwaną.

Sąd pouczył powoda W. M., że jeżeli żona nie wyrazi zgody na rozwód to Sąd oddali jego powództwo o rozwód z uwagi na wyłączne zawinięcie za rozkład pożycia małżeńskiego przez W. M., który wyprowadził się do innej kobiety. Dlatego W. M. wyraził zgodę na spłatę kredytu i przekazanie mieszkania żonie oraz oświadczył, że dokona spłaty całości

kredytu, a w ramach podziału majątku dorobkowego nieruchomości w postaci przedmiotowego mieszkania przeniesie w całości na żonę bez żadnych spłat.

Strony pozostawały we wspólności majątkowej małżeńskiej.

Wyrokiem z dnia 24 września 2019 roku Sąd rozwiązał związek małżeński pozwanej i upadłego W. M. oraz w pkt 6 a i b wyroku ustalił, że w skład wspólności majątkowej małżeńskiej małżonków M. wchodzi odrębna własność lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...), położonego w O. w budynku wielomieszkaniowym przy ul. (...), dla którego w SR w Opocznie urządzona jest księga wieczysta o nr (...) wraz z wyposażeniem, oraz dokonał podziału majątku wspólnego stron, w ten sposób, że własność lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...), położonego w O. w budynku wielomieszkaniowym przy ul. (...) przyznał na wyłączną własność pozwanej B. M. bez spłat.

W wydanym w dniu 24 października 2019 roku wyroku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. uwzględnił w całości zgłoszony przez strony w toku postępowania zgodny wniosek o dokonanie podziału majątku dorobkowego wskazując, że w skład majątku dorobkowego wchodzi wyłącznie nieruchomości lokalowa objęta księgą wieczystą nr (...) i wnosząc o przyznanie tej nieruchomości na wyłączną własność pozwanej bez jakiegokolwiek spłaty na rzecz W. M..

Przed wydaniem wskazanego wyżej wyroku z dnia 24 października 2019 roku przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. W sprawie I C 118/19 W. M. spłacił w całości kredyt zabezpieczony hipoteką na wspólnej nieruchomości.

Pismem z dnia 23 sierpnia 2019 roku wierzyciel Bank (...) S.A. wydał oświadczenie o wyrażeniu zgody na wykreślenie hipoteki w związku z jej wygaśnięciem.

(dowód: dokumenty zawarte w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. sygn. akt I C 118/19 w tym: pozew k. 4-6, zaświadczenia k. 19, protokół rozprawy z dnia 04.04.2019 roku k. 30-34, protokół rozprawy z dnia 4 czerwca 2019 roku k. 36-38, zaświadczenie k. 40, protokół rozprawy z dnia 24.09.2019 roku k. 43-45, wydruk z księgi wieczystej nr (...) k. 15-22, kopia oświadczenia (...) S.A. z dnia 23.08.2019 r. k. 40)

Już po wyprowadzce od żony W. M. zawarł wiele umów pożyczek na małe kwoty w okresie od września 2018 roku.

Tylko pierwszy kredyt 17.09.2018 roku był udzielony przez bank (...) S.A. Wszystkie pozostałe pożyczki zostały udzielone przez instytucje udzielające pożyczek tzw. parabankowe.

(dowód: kopia wniosku o ogłoszenie upadłości k. 23-49, zgłoszenia wierzytelności wierzycieli upadłego w aktach sprawy SR w Piotrkowie Tryb. sygn. akt VGU93/20 o ogłoszenie upadłości)

W dniu 15 maja 2020 r. W. M., jako osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, złożył do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb, V Wydział Gospodarczy wniosek o ogłoszenie upadłości.

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2020 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie sygn. akt VGU 93/20 ogłosił upadłość dłużnika W. M. oraz wyznaczył syndyka.

(dowód: kopia wniosku W. M. o ogłoszenie upadłości k. 23-49, wydruk z portalu informacyjnego sądu k. 52, dokumenty zawarte w aktach sprawy SR w Piotrkowie Tryb. sygn. akt VGU93/20 w tym wniosek k. 3-16, postanowienie k. 264)

W spornym lokalu mieszkalnym położonym w O. przy ul. (...) zamieszkuje pozwana wraz z trójką dzieci (wspólnych z upadłym).

Dwoje dzieci jest małoletnich. Najstarszy syn stron jest pełnoletni, ma 21 lat, pracuje i partycypuje w kosztach utrzymania mieszkania. Ostatnio syn przeprowadził remont mieszkania tj. wymienił drzwi wejściowe, wraz z pozwaną kupił nową wersalkę, wymienili szafki górne w kuchni, chcą kupić łóżko piętrowe, bo nieletni nie mają gdzie spać.

Pozwana nie pracuje, utrzymuje się z alimentów zasądzonych na dwoje dzieci wyrokiem rozwodowym z dnia 24 października 2019 roku w wysokości 1300 zł oraz pobiera 500 zł świadczenia wychowawczego (500 plus) na każde z dzieci.

Rok przed złożeniem pozwu W. M. nie mieszkał z pozwaną, mieszkał z inną kobietą. W trakcie małżeństwa W. M. pracował, miał prace stałą, pozwana zaś miała prace tymczasowe, wychowywała dzieci.

W. M. kiedy wyprowadził się do innej kobiety nie tłumaczył nic żonie. Kiedy mieszkali razem upadły brał jakieś kredyty, ale pozwana nie wie na co. Kiedy się wyprowadził brał jakieś kredyty tej kobiecie. Pozwana nie ma wiedzy o długach byłego męża.

(dowód: zeznania pozwanej M. B. k. 88 i verte minuty 00.06.36-00.20.20.)

W. M. nie mieszkał w spornym mieszkaniu z żoną od stycznia 2018 roku.

W. M. nie pracował jakiś czas w trakcie rozwodu. Żona w trakcie rozwodu postawiła warunek i upadły żeby otrzymać rozwód musiał się podporządkować. Powiedziała, że nie rozwiedzie się, jak nie dostanie mieszkania. Jeszcze musiał spłacać kredyt. Na spłatę kredytu na mieszkanie pożyczył pieniądze od znajomych. Musiał potem chwilówkami spłacić.

(dowód: zeznania świadka W. M. k. 92 minuty 00;02;10-00;12;00)

Sąd ocenił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 124 ust 1 Prawa upadłościowego z dniem ogłoszenia upadłości jednego z małżonków powstaje między małżonkami rozdzielnosc majątkowa, o której mowa w art. 53 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 2086 i 2089). Jeżeli małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności majątkowej, majątek wspólny małżonków wchodzi do masy upadłości, a jego podział jest niedopuszczalny.

W analizowanej sprawie do ustania wspólności majątkowej doszło wskutek rozwiązania małżeństwa przez rozwód, w którym to wyroku rozwodowym został dokonany też zgodny podział majątku wspólnego stron przez Sąd przed ogłoszeniem upadłości małżonka.

Zakaz podziału majątku wspólnego, ustanowiony w art. 124 ust. 1 zd. 2 Prawa upadłościowego, nie dotyczy sytuacji, w której do ustania wspólności majątkowej doszło przed ogłoszeniem upadłości małżonka, w szczególności wskutek rozwiązania małżeństwa przez rozwód, nawet jeżeli do dnia ogłoszenia upadłości nie dokonano podziału majątku wspólnego.

Zgodnie z treścią Prawa upadłościowego art. 125

1. Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej na podstawie orzeczenia sądu w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, chyba że pozew o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej został złożony co najmniej na dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.
2. Po ogłoszeniu upadłości nie można ustanowić rozdzielnosci majątkowej z datą wcześniejszą niż data ogłoszenia upadłości.
3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy rozdzielnosc majątkowa powstała z mocy prawa w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w wyniku rozwodu, separacji albo ubezwłasnowolnienia jednego z małżonków, chyba że pozew lub wniosek w sprawie został złożony co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Rozwiedziony małżonek upadłego albo małżonek upadłego może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania rozdzielnosci majątkowej za skuteczną w stosunku do masy upadłości, jeżeli w chwili powstania rozdzielnosci majątkowej nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości, a powstanie rozdzielnosci majątkowej nie doprowadziło do pokrzywdzenia wierzycieli. Powództwo wnosi się do sądu upadłościowego. Sąd

może zabezpieczyć powództwo przez ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania mienia, które stanowiło majątek wspólny małżonków.

Zgodnie z treścią art. 127 Prawa upadłościowego

ust. 1. Bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.

ust. 2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.

Zdaniem Sądu art. 127 ust 2 Prawa upadłościowego nie obejmuje swym zakresem czynności procesowej w postaci zgodnego wniosku o podział majątku dorobkowego zgłoszonego w postępowaniu o rozwód.

Niewątpliwie wspólność majątkowa ustała w dniu 16 października 2019 r. (na skutek pozwu z dnia 24 stycznia 2019 r.) a wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony w dniu 15 maja 2020 r., nie upłynęły zatem okresy, o których mowa w art. 125 ust 1 w zw. z art. 125 ust 3 Prawa upadłościowego.

Jeśli chodzi o żądanie alternatywne określone w pkt 3) petitum pozwu na podstawie art. 527 § 1 -3 i art. 528 k.c. w zw. z art. 131 prawa upadłościowego:

W art. 527-534 k.c. uregulowana jest ochrona wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika zwana również skargą paulińską. Celem tej instytucji jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek nieuczciwego postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swojego majątku na rzecz osób trzecich i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności.

W myśl art. 527 k.c.

§ 1. Gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

§ 2. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

§ 3. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgodnie z treścią art. 527 k.c. wierzyciel może dochodzić uznania czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do niego, przy spełnieniu przesłanek: pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, wiedzy lub możliwości - przy zachowaniu należytej staranności - dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Przedmiotem skargi pauliańskiej może być w zasadzie każda ważna czynność prawna, rozporządzająca lub zobowiązująco-rozporządzająca, mogą to być czynności odpłatne i nieodpłatne, sposób dokonania i rodzaj wchodzących w grę czynności, które stanowić mogą przedmiot zaskarżenia w trybie art. 527 i n., ujmowane są bowiem bardzo szeroko.

Dla zakwalifikowania czynności jako mogącej stanowić przedmiot zaskarżenia istotne jest zatem tylko to, by taka czynność przyniosła osobie trzeciej korzyść, w szczególności przez nabycie prawa majątkowego lub zwolnienie z zobowiązania. Zawsze chodzi tu jednak o czynność prawną dłużnika.

Czynność prawna w postaci zgodnego wniosku stron o podział majątku dorobkowego została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli W. M., bowiem już w chwili składania zgodnego wniosku o podział majątku dorobkowego upadły był osobą niewypłacalną.

Pozwana otrzymała nieruchomości nieodpłatnie (bez spłat).

W myśl art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową **bezpłatnie**, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Więc powództwo alternatywne byłoby w świetle przepisów o skardze pauliańskiej zasadne, ale zdaniem Sądu powództwo podlega oddaleniu na podstawie art. 5 KC.

Niesporne pozostaje, że do dnia 16 października 2019 r. (data uprawomocnienia się wyroku rozwodowego) upadły W. M. pozostawał we wspólności małżeńskiej majątkowej ze swą małżonką - pozwaną w niniejszej sprawie - M. B. (pозwana zmieniła po rozwodzie nazwisko).

Z ustalonego stanu faktycznego też wynika, że upadły W. M. od stycznia 2018 roku nie mieszkał z żoną, wyprowadził się do innej kobiety.

W dniu 24 stycznia 2019 r. W. M. wystąpił przeciwko pozwanej M. M. (2) z pozwem o rozwód. Na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2019 roku pozwana nie wyraziła zgody na rozwód, „**ponieważ mąż ma kredyt mieszkaniowy którego nie ma z czego spłacić i ma trójkę dzieci. Mąż znalazł sobie kochankę i powiedział, że już mnie nie kocha, a ja nie mam z czego żyć**”. Na rozprawie w dniu 4 czerwca 2019 roku pozwana oświadczyła, że **wyrazi zgodę na rozwód pod warunkiem**, że W. M. spłaci cały kredyt na mieszkanie i mieszkanie zostanie w całości przeniesione na pozwaną.

Sąd pouczył powoda W. M., że jeżeli żona nie wyrazi zgody na rozwód to Sąd oddali jego powództwo o rozwód z uwagi na wyłączne zawinięcie za rozkład pożycia małżeńskiego przez W. M., który wyprowadził się do innej kobiety. Upadły zeznał, że żona w trakcie rozwodu postawiła warunek i upadły musiał się podporządkować. Żona powiedziała, że się nie rozwiedzie, jak nie dostanie mieszkania. Jeszcze musiał spłacać kredyt. Na spłatę kredytu na mieszkanie pożyczył pieniądze od znajomych. Musiał potem chwilówkami spłacić.

Przed wydaniem wyroku rozwodowego z dnia 24 października 2019 roku W. M. spłacił w całości kredyt zabezpieczony hipoteką na wspólnej nieruchomości. Pismem z dnia 23 sierpnia 2019 roku wierzyciel Bank (...) S.A. wydał oświadczenie o wyrażeniu zgody na wykreślenie hipoteki w związku z jej wygaśnięciem.

W. M. chcąc zapewnić sobie „wolność” od żony wyraził zgodę na spłatę kredytu i przekazanie mieszkania żonie i dzieciom. Pozwana w trakcie małżeństwa nie pracowała zawodowo. Pozwana wychowuje dwoje małoletnich dzieci: A. lat 16 i P. lat 8. Mieszka w spornym mieszkaniu z trójką dzieci: dwójką małoletnich i jednym 21- letnim.

Z przesłuchania pozwanej wynika, że pozwana jest osobą nieporadną życiowo, że nie rozumie przekazywanych jej treści, w ogóle nie zdaje sobie sprawy z zaistniałej sytuacji. Pozwana nie jest w stanie podjąć pracy zawodowej.

Z zeznań upadłego wynika, że żona nie pracowała zawodowo, nawet kiedy jej załatwił pracę to i tak „coś jej nie pasowało”. Pozwana utrzymuje się ze świadczeń na dzieci.

Zgodnie z art. 5 KC nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub **z zasadami współżycia społecznego**. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Istnienie stanu nadużycia prawa (sprzeczność zachowania uprawnionego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa) sąd uwzględnia z urzędu, bez względu na to, czy druga strona podnosi taki zarzut; jest to bowiem w istocie ustalenie braku uprawnienia do określonego zachowania.

Zachowanie podejmowane w warunkach nadużycia prawa "nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony". Jest ono zatem zachowaniem bezprawnym w tym sensie, że podejmujący je nie może powołać się na przysługujące mu uprawnienie.

Przez zasady współżycia społecznego rozumie się – w myśl dominującego w doktrynie poglądu – oceny moralne wyrażone w postaci uzasadnionych przez te oceny norm postępowania (norm moralnych), regulujących postępowanie jednych osób wobec innych. Ocena moralna to przeżycie polegające na udzieleniu aprobaty lub dezaprobaty jakiemuś czynowi ludzkiemu ze względu na to, w jakim stopniu przyczynia się ono do sprawiedliwego dobra innych ludzi. Poszczególne normy moralne stanowią zatem konkretyzacje naczelnego nakazu moralnego, opierającego się na aprobacie takiego postępowania, które jest dyktowane sprawiedliwą życzliwością wobec innych ludzi. Życzliwość ta polega na tym, że aprobuje się to, że innych spotyka jakieś dobro, a dezaprobuje się to, że niesprawiedliwie spotyka ich jakieś zło. Te podstawowe i wspólne dla wszystkich członków społeczeństwa wartości – dobro i sprawiedliwość – wskazuje preambuła Konstytucji RP. Cechą nowoczesnego społeczeństwa jest jego złożoność i nieprzejrzystość, powodująca, że działania ludzi w większym niż dawniej stopniu obarczone są ryzykiem, podejmowane są w warunkach niepewności co do reakcji innych osób. Funkcjonowanie takiego społeczeństwa opiera się na zaufaniu – decyzje i działania poszczególnych podmiotów opierają się na założeniu (oczekiwaniu) określonych, korzystnych reakcji partnerów społecznych. Zasadami współżycia społecznego są tylko takie reguły moralne, które mają charakter imperatywny – wyrażają żądanie określonego postępowania, mają formę nakazów postępowania moralnie aprobowanego lub zakazów postępowania moralnie dezaprobowanego.

Zasady współżycia społecznego odnoszą się nie tylko do osób fizycznych, ale także osób prawnych i jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Zdaniem Sądu uwzględnienie powództwa pozbawiłoby pozwaną i jej dzieci dachu nad głową, czworo ludzi w tym dwoje małoletnich dzieci stałoby się bezdomnymi, gdy pozwana nie pracuje, nie jest w stanie podjąć stałej pracy z uwagi na nieporadność życiową, nie jest w stanie wynająć mieszkania i z całą pewnością nie jest w stanie podjąć żadnych kroków na drodze prawnej. Pozwana z dziećmi żyje na skraju ubóstwa, nie ma żadnych dochodów, utrzymuje się ze świadczenia 500+ na dzieci i alimentów na dzieci, łącznie na trzy osoby – 2300zł miesięcznie.

Pozwana wyraziła zgodę na rozwód z upadłym, który ja zdradził i wyprowadził się do innej kobiety tylko dlatego, że upadły spłacił zadłużenie zabezpieczone hipoteką na spornym mieszkaniu i w podziale majątku zgodził się na przyznanie pozwanej mieszkania w całości bez spłaty na jego rzecz. Pozwana w niniejszej sprawie wskazała, że to przecież Sąd w rozwodzie kazał mężowi spłacić dług, nie zdając sobie zupełnie sprawy z podejmowanych czynności. Pozwana w chwili powstania rozdzielności majątkowej nie wiedziała o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości W. M.. To Sąd w postępowaniu rozwodowym udzielił upadłemu informacji, pouczenia, że tylko zgoda pozwanej na rozwód umożliwi mu uzyskanie rozwodu i dał czas na spłatę hipoteki. Dla pozwanej to Sąd w sprawie o rozwód nakazał W. M. spłatę zadłużenia i przekazanie pozwanej i dzieciom mieszkania.

Podkreślić należy, iż pozwana nie miała żadnego wpływu, ani wiedzy na temat pobieranych przez upadłego chwilówek, ani świadomości wysokości zadłużenia upadłego, a tym bardziej konsekwencji prawnych działań już byłego męża pozwanej. Zresztą nie były to chwilówki tylko na spłatę zadłużenia mieszkania, bo to wynosiło około 20.000zł i jak sam zeznał pożyczzył te pieniądze od znajomych, a w czasie procesu o rozwód nie pracował i też pożyczzał na bieżące potrzeby kiedy już był po rozwodzie. Po drugie to nie pozwana wystąpiła z wnioskiem o zniesienie współwłasności

majątkowej małżeńskiej, to nie pozwana wystąpiła z pozwem o rozwód, a rozwód nie był fikcyjny tylko doszło do zerwania wszystkich więzi między małżonkami na długo przed złożeniem pozwu o rozwód, bo już od stycznia 2018 roku upadły mieszkał z inną kobietą.

Dobro pozwanej i jej dzieci w postaci prawa do mieszkania jest z całą pewnością większe niż ochrona wierzycieli – parabanków udzielających upadłemu drobnym pożyczek. Dla wierzyciela w postaci instytucji udzielającej pożyczek brak kwoty 2000-3000zł nie ma żadnego znaczenia, natomiast pozbawienie rodziny dachu nad głową byłoby wyrządzeniem im ogromnej krzywdy, z całą pewnością doprowadziłoby do bezdomności pozwanej, konieczności umieszczenia dzieci w domu dziecka, bowiem pozwana nie jest w stanie zapewnić dzieciom ani sobie mieszkania przez wynajem.

Pokrzywdzenie małżonka upadłego w analizowanej sprawie, gdy w skład majątku wspólnego wchodzi lokal mieszkalny, w którym ten małżonek mieszka wraz z innymi członkami rodziny jest ogromne, bowiem wejście tych składników majątkowych do masy upadłości a następnie ich zbycie w ramach likwidacji masy może trwale pozbawić małżonka upadłego możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, prowadzi do bardzo dotkliwych i nieodwracalnych skutków.

Uderzenie w dobro dzieci w tym pozbawienie ich możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych w postaci mieszkania jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Krzywda wyrządzona pozwanej i dzieciom byłaby niewspółmiernie większa niż pozbawienie możliwości zaspokojenia się przez wierzycieli upadłego z majątku w postaci spornego mieszkania. Upadły pracuje, ma samochód, więc jest z czego zaspokoić część wierzytelności zgłoszonych w postępowaniu upadłościowym.

Podkreślić należy, że to nieodpowiedzialne, nieuczciwe, nastawione na wyjątkowy zysk, a nawet wyzysk osoby biorącej pożyczkę w parabanku, instytucji udzielającej pożyczki postępowanie wierzycieli upadłego W. M. doprowadziło do sytuacji, że udzieli pożyczek osobie niewypłacalnej, więc powinni za to ponieść odpowiedzialność, a nie przerzucać tą odpowiedzialność na pozwaną, która w dobrej wierze, w pełnym zaufaniu do Sądu, zgodziła się na rozwód pod warunkiem przyznania jej (a w domyśle dzieciom) mieszkania celem zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Zdaniem Sądu wierzyciele wierzytelności, które miałyby podlegać ochronie wykazali się wysoką niefrasobliwością udzielając upadłemu kilkudziesięciu pożyczek nie sprawdzając zupełnie jego zdolności kredytowej, licząc jedynie na zysk.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd oddalił powództwo na podstawie art. 5 KC.

Sędzia SO Dorota Krawczyk

Z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi.